

НАПРЯМКИ ПОГЛИБЛЕННЯ БЮДЖЕТНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

ас. Котенко Н.В., студент Молнар Ю.В.

Незважаючи на проведення бюджетної реформи, багато проблем функціонування бюджетної системи залишаються нерозв'язними. Повноваження органів місцевого самоврядування визначено Конституцією України, законами, іншими нормативно-правовими актами. Виконання цих завдань залежить переважно від наявності фінансових ресурсів. Проте в сучасних умовах розподілу загальнодержавних податків і неподаткових платежів між державним і місцевими бюджетами понад 70% загальної суми видатків місцевих бюджетів не забезпечується власними й закріпленими дохідними джерелами.

Посиленню впливу органів місцевого самоврядування на мобілізацію податку з доходів фізичних осіб як основного джерела наповнення бюджету та реалізації місцевих програм сприятиме надання їм права за окремою процедурою й погодженням із Міністерством фінансів встановлювати власні додаткові ставки податку з доходів фізичних осіб для виконання окремих програм.

Створенню реальних можливостей, зміцненню фінансової бази розвитку бюджетної сфери сприяло б зарахування частини коштів, одержаних від продажу земель несільськогосподарського призначення, до районних і обласних бюджетів. Це дало б змогу концентрувати й ефективніше використовувати бюджетні кошти, призначені на розширення матеріальної бази.

Починаючи з 2005 року законами про державний бюджет не передбачається виділення місцевим бюджетам додаткової дотації у зв'язку з перевиконанням у областях плану мобілізації доходів до державного бюджету. Крім того, додаткова дотація була потужним стимулом для органів виконавчої влади й місцевого самоврядування щодо мобілізації доходів до державного бюджету. Для регіонів украї важливо відновити порядок визначення й перерахування з держбюджету додаткової дотації у зв'язку з перевиконанням плану мобілізації доходів третього кошика. Причому насамперед треба стимулювати регіони, де досягнуто найкращої динаміки надходжень за останні роки, передбачити для них додаткові фінансові ресурси.

Розрахункові суми, що виділяються Міністерством фінансів України на утримання органів місцевого самоврядування, з року в рік не забезпечують навіть мінімальної потреби в коштах. Вони змушені збільшувати обсяги прогнозних надходжень доходів, що не враховуються при визначенні міжбюджетних трансфертів, або обмежувати видатки на освіту чи охорону здоров'я та спрямувати їх на ліквідацію дефіциту фінансових ресурсів на місцеве управління.

Час розбити й затвердити держстандарти з реалізації державних соціальних гарантій, які стали б основою для розрахунку трансфертів вирівнювання до місцевих бюджетів, поліпшити економічну структуру видатків місцевих бюджетів та збільшити розмір фінансового забезпечення реалізації програм у галузі культури та утримання органів місцевого самоврядування.

Варто зауважити: поширилася практика надання місцевим бюджетам із держбюджету різноманітних цільових субвенцій, а також реалізації державних програм за рахунок коштів, які беруться до уваги при визначенні трансфертів вирівнювання, що аж ніяк не сприяє оперативному та якісному виконанню органами місцевого самоврядування делегованих їм державою повноважень і планомірному регіональному розвитку територій.

В умовах реалізації положень Бюджетного кодексу міжбюджетні відносини в Україні набули подальшого розвитку. Проте зробити їх ефективнішими лише на основі реформування бюджетної системи, коли вони повністю ототожнюються із системою трансфертів, неможливо. Безумовно, бюджети є головним інститутом міжбюджетних відносин, а міжбюджетні трансферти – інструментом їх організації, і їх система відіграє провідну роль у формуванні ефективної моделі відповідних відносин.

Підсумовуючи сказане, слід зазначити, що бюджетна політика в Україні потребує радикального реформування. Для забезпечення ефективного функціонування бюджетної системи необхідно розв'язати багато проблем, особливо у взаємовідносинах бюджетів різних рівнів, внести зміни до Бюджетного кодексу України, відповідно до перспективних завдань розбудови держави.

Отже, оскільки бюджетна система тісно пов'язана з іншими сферами функціонування держави, вносити зміни доцільно разом із реформуванням освіти, податкової політики, адміністративно-територіального устрою, охорони здоров'я.